

Nederlands Hippisch Kenniscentrum

Gebitsproblemen

Joyce de Hoogh

Studente Hogeschool HAS Den Bosch

In de loop der jaren heeft het paardengebit zich zo gevormd dat het op een efficiënte manier grote hoeveelheden grofvezelig voedsel kan vernalen. Wilde paarden eten zo'n 16 uur per dag om aan de energiebehoefte te kunnen voldoen. Tegenwoordig staan paarden vaak bijna de hele dag op stal en worden ze 2-3 keer op een dag gevoerd. Het rantsoen bestaat vaak grotendeels uit krachtvoer, waardoor de paarden veel minder lang hoeven te kauwen. Dit heeft een grote invloed op de mate van afslijting van de tanden.

Zodra de mondholte van het paard vol is, starten de maalbewegingen van de kiezen. De kauwcyclus bestaat vervolgens uit 3 fases:

- Openingsfase: De onderkaak wordt weggetrokken van de bovenkaak, waardoor de kiezen van elkaar gaan.
- Sluitingsfase: de onderkaak wordt zijdelings en naar boven bewogen.
- Krachtfase: de onderkaak beweegt zich zijdelings terug naar de centrale positie, zodat het voedsel vermaald kan worden tussen de kiezen.

Uiteindelijk keert de kaak weer terug in de startpositie.

De mate van tandafslijting wordt bepaald door:

- De kracht en de richting van de kauwcyclus
- De grootte, vorm en helling van het tandoppervlak
- Samenstelling van het rantsoen

Als de kiezen niet gelijkmatig afslijten, kunnen scherpe randen (haken) ontstaan. Deze haken kunnen de tong en de wangen verwonden. Dit is pijnlijk en het paard zal zijn kauwgedrag aanpassen. Hierdoor wordt het gebit nog onregelmatiger. Ook tijdens het wisselen kunnen problemen ontstaan, waardoor het paard minder goed kan eten en daardoor vermagert.

Haken op de kiezen kunnen beschadigen in de mond veroorzaken. Hanneschris.be.

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Koepel Fokkerij

Provincie Noord-Brabant

LTO Nederland

5-STERREN
REGIO

Er zijn verschillende symptomen die kunnen duiden op gebitsproblemen:

Problemen met betrekking tot voedsel(opname)	Rijtechnische problemen	Overig
Morsen tijdens het eten	Moeilijk afbuigen naar één kant	Zwellingen op de kaak
Proppen laten vallen (gekauwd hooi dat het paard uit de mond laat vallen)	Schudden met het hoofd tijdens het rijden	Etterende fistel aan de buitenkant van het hoofd
Slechte adem (door ontstekingen in de mond)	Het hoofd kantelen tijdens het rijden	Neus- en ooguitvloeiing
Overmatig speekselen	Constant spelen met het bit	
Vermageren	Kopschuw	
Diarree	Onbestuurbaar zijn	
Veel onverteerde voedselresten in de mest	De tong hangt uit de mond of is zichtbaar tussen de lippen	
Selectieve voedselopname (wel krachtvoer, geen ruwvoer)	Blauwverkleuring van de tong	
Langzamer of helemaal niet eten	Roze verkleuring van het schuim aan de lippen	
Slokdarmverstopping	Plotseling blokkeren	
Verstoppingskoliek	Steigeren	
Hamsteren (voedsel opslaan in de wangen)	Het hoofd niet willen inbuigen	

Als een paard een of meerdere van bovenstaande symptomen vertoont, is het verstandig het gebit van het paard door een deskundige gebitsverzorger of paardentandarts te laten controleren. De titels gebitsverzorger en paardentandarts zijn niet beschermd en daarom kan iedereen in Nederland zichzelf gebitsverzorger of paardentandarts noemen. Er zijn wereldwijd slechts enkele erkende opleidingen mogelijk, bijvoorbeeld in Idaho: www.equinedentalacademy.com en Virginia: <http://www.amscheqdentistry.com/> (VS).

In Nederland is sinds 2006 een opleiding tot gebitsverzorger mogelijk in Deurne: http://www.helicon.nl/mbo/Scholen/NHB_Deurne/Opleidingen/Overige_opleidingstrajecten/Gebitsverzorging_Paard/Opleidingsinformatie_Gebitsverzorging

Let bij het kiezen van een gebitsverzorger op het volgende:

- Welke opleiding heeft de gebitsverzorger gevolgd en hoe lang duurde deze?
- Gebruikt de gebitsverzorger een mondsperder?
- Wordt het paard (indien nodig) verdoofd door een dierenarts?
- Hoe lang duurt de behandeling?
- Geeft de gebitsverzorger uitleg over de gebitsproblemen en de behandeling?
- Ontvangt de eigenaar na afloop een speciaal registratieformulier?

Het is belangrijk dat de gebitsverzorger/paardentandarts vakbekwaam is en de juiste materialen gebruikt. Als hij/zij van oorsprong geen dierenarts is, mag deze persoon geen verdovingen toedienen. De gebitsverzorger dient uitleg te geven over de behandeling die wordt toegepast. Sommige behandelingen zijn pijnlijk en daarom mag het paard een aantal dagen niet (met bit) gereden worden.

Het doel van de gebitsverzorger/paardentandarts is het gebit weer in goede staat te brengen, zodat het paard zelf met zijn natuurlijke kauwbewegingen het gebit weer regelmatig af kan slijten. Geadviseerd wordt om het paardengebital minimaal één keer per jaar door een goed opgeleide gebitsverzorger/paardentandarts te laten controleren.

BRONNEN

Hannes, C. (2008). *Gebitsverzorging bij paarden*. Baarn: Forte Uitgevers.

Hannes, C. *Fotogalerij voorste haak*. Geraadpleegd op 15 april 2010, <http://www.hanneschris.be/fotogalerij>

Iwaarden, S. van (2006). Gebit (1). *Hoefslag*, 17.

NHB Deurne opleidingsinformatie gebitsverzorging. Geraadpleegd op 26 maart 2010, http://www.helicon.nl/mbo/Scholen/NHB_Deurne/Opleidingen/Overige_opleidingstrajecten/Gebitsverzorging_Paard/Opleidingsinformatie_Gebitsverzorging

The academy of equine dentistry. Geraadpleegd op 24 maart 2010, <http://www.equinedentalacademy.com/>

The American School of Equine Dentistry. Geraadpleegd op 24 maart 2010, <http://www.amscheqdentistry.com/>

Vreede, S. de (2006). Gebit (2). *Hoefslag*, 21.

www.nhk.nl

Provincie Noord-Brabant

LTO Nederland

